

snoot hij zijn neus eens en bromde intusschen: „we zullen zien . . . ik begrijp voorloopig nog niet . . .”

„Waarom ik naar Atjeh wil? — Ach, dat is eenvoudig genoeg. Ik heb er, tot over de ooren, genoeg van hier te exerceeren, te paradeeren, te manoeuvreeren en te dîneeren zonder eenig ander doel, dan mijn tijd uit te dienen en af te wachten, dat de regeering mij zal pensionneeren. Als dat leven moet heeten, dan is 't immers maar beter niet te leven! U is een benijdenswaardig mensch, mijnheer Blank, want u heeft een doel. Ik heb er nooit een kunnen vinden.”

„Wat? Een officier, die elk oogenblik geroepen kan worden zich op te offeren voor het vaderland?”

„Die fictie? — Tusschen de achttien en de vijf en twintig heb ik met het vaderland gedweept. Tegenwoordig zie ik er een afgesleten ideaal in, waaraan alleen nog de weinige luitjes hechten, die op gespannen voet staan met vreemde talen. Wat doen wij, vier millioen Hollanders met een vaderland? Bespottelijk! . . . Neen, vaderlandsliefde . . . 't Is waar, plichtbesef doet goed dienst als surrogaat en moet er gevochten worden, dan zal ik meevechten. Niet iedereen kan zich de weelde veroorloven van consequent te zijn, maar . . . geestdrift en hoop laten zich toch niet dwingen. En . . . voor je zelve . . . wanneer je geboren bent met een onweerstaanbare behoefte om iets of iemand vurig lief te hebben . . . ach, dan helpt plichtbesef niemendal. *Ik* kan niet leven zonder de eene of andere adoratie en daarvoor moet je beginnen met in iets of iemand te gelooven . . . Eén warme, ware affectie had me tot een ander mensch kunnen maken en die . . . die ontluikt in je ziel . . . althans, je gelooft dat ze ontluikt . . . als de sappen, waarvan ze leven moest, voor goed zijn opgedroogd . . .”

Met de flauwe trillingen van een wegstervend glimlachje om de lippen had Siria de laatste woorden peinzend geuit en niet dadelijk sprak hij door. De oogen naar den grond gericht, met de rechterhand zijn knevel streelend, bleef hij, een twintigtal seconden, stil voor zich uit staren, als iemand, die plotseling vergeten is, waar hij zich bevindt en wat hij wilde zeggen. Blank, hoe trillend ook van verbazing en nieuwsgierigheid, waagde 't niet hem te storen.

Toen hij daarna op denzelfden toon voortging, was 't, of hij uitsluitend voor zich zelve sprak.

„Die andere mensch, die betere editie, is natuurlijk ook maar een illusie. Wanneer er van zoovele affecties niet ééne waar en warm is gebleven . . . dan moet . . . Ja . . . als ik haar vroeger had leeren kennen . . . in andere omstandigheden . . . misschien . . . Ten minste . . . geen andere heeft mij ooit begrepen, maar toch . . .”

En Blank weer aanziende, allengs hartstochtelijker:

„Ja . . . en dat is nu alles; ze begreep me! Vreemd, hè, dat daar zulk een machtige bekoring in ligt? . . . Wat hielp 't mij, of ik haar al, wat me hinderde en ontzenuwde en drukte, duidelijk kon maken? Werd ik er gelukkiger door? . . . Integendeel . . . En toch . . . toch maakte haar gezelschap mij . . . tijdelijk . . . tot een ander, een beter, een harmonischer mensch.